

Talousarvion käyttösuunnitelman toteutuminen 31.12.2024

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 25.2.2025

Sisällys

1	Käyttösuunnitelman sitovuustaso	2
2	Talousarvion toteutumisen seuranta	3
3	Käyttösuunnitelma 2025/Sivistys- ja hyvinvointitoimiala/toimintayksikkötaso	4
4	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto -vastuualue.....	5
5	Varhaiskasvatuksen-vastuualue.....	6
6	Perusopetus ja lukiokoulutus -vastuualue	10
6.1	Perusopetus	12
6.2	Lukiokoulutus.....	14
6.3	Ruokapalvelut	16
7	Kulttuuri- ja vapaa-aika -vastuualue	19
7.1	Kansalais- ja musiikkiopisto	25
7.1.1	Kansalaisopisto	25
7.1.2	Musiikkiopisto	26
7.2	Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	28
7.2.1	Kirjastopalvelut	28
7.2.2	Kulttuuripalvelut	30
7.3	Liikunta- ja nuorisopalvelu.....	33
7.3.1	Nuorisopalvelut	33
7.3.2	Liikuntapalvelut.....	35
7.3.3	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	37
7.3.4	Uimahalli.....	39

1 Käyttösuunnitelman sitovuustaso

Tällä käyttösuunnitelmalla sivistys- ja hyvinvointilautakunta jakaa vastuualueen määrärahat (tuotot/kulut/toimintakate) toimintayksiköille. Lautakuntaan nähden viranhaltijoita sitova taso on toimintayksikkö. Toimintayksiköt jakaantuvat kustannuspaikkoihin. Toimintayksiköiden esimiehet jakavat toimielimen vahvistamat osamäärärahat, osatuloarviot ja tavoitteet edelleen kustannuspaikoille. Uimahallia sitoo valtuustoon ja lautakuntaan nähden toimintakate.

2 Tilivelvollisuus

Vastuualue: 3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto Toimintayksikkö: 3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Tilivelvollisuus: Kirsi-Tiina Ikonen Kirsi-Tiina Ikonen
Vastuualue: 3100 Varhaiskasvatus Toimintayksiköt: 3010 Päiväkodit 3120 Perhepäivähoito	Katja Koskela Katja Koskela Katja Koskela
Vastuualue: 3200 Perusopetus ja lukiokoulutus Toimintayksiköt: 3200 Perusopetus 3230 Lukiokoulutus 3310 Ruokapalvelut	Kirsi-Tiina Ikonen Kirsi-Tiina Ikonen Pasi Tolonen Helena Farin
Vastuualue: 3400 Kulttuuri- ja vapaa-aika Toimintayksiköt: 3400 Kansalais- ja musiikkiopisto 3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut 3600 Liikunta- ja nuorisopalvelut	Pekka Partanen Tapani Lakaniemi Sanna Marin Pekka Partanen

3 Talousarvion toteutumisen seuranta

Iisalmen kaupungin talousohjeen (19.12.2022) mukaisesti raportointiaikataulu tarkennetaan vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Talousarvion toteumasta tuloslaskelma, tuotot/kulut lautakunnittain ja investointien toteumatiedot raportoidaan kaupunginhallitukselle maaliskuusta alkaen kolmen kuukauden välein. Osavuosikatsaus raportoidaan valtuustolle kesäkuun toteutumien mukaan. Osavuosikatsaus sisältää tuloslaskelman, toimielinkohtaisen talouden toteuman ja investointiosan toteumaraporttien lisäksi arvioit valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan talouden toteumatilanne (tuotot/kulut/toimintakate) toimintayksikkötasolla raportoidaan edellä mainitun aikataulun mukaisesti. Käyttösuunnitelma raportoidaan lautakunnalle puolivuositain kesä- ja joulukuun toteutumien mukaan.

4 Käyttösunnitelman toteutuminen 31.12.2024/Sivistys- ja hyvinvointitoimiala/ toimintayksikötaso

Toimintayksikkö	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Jäljellä 2024	Tot %
3000 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto						
Toimintatuotot	-	-	-	-	-	0,0
Toimintakulut	- 940 300	- -	940 300	- 859 726	- 80 574	91,4
Toimintakate	- 940 300	- -	940 300	- 859 726	- 80 574	91,4
3010 Päiväkodit						
Toimintatuotot	399 800	30 000	429 800	468 075	- 38 275	108,9
Toimintakulut	- 12 432 400	177 300	- 12 255 100	- 12 132 873	- 122 227	99,0
Toimintakate	- 12 032 600	207 300	- 11 825 300	- 11 664 797	- 160 503	98,6
3120 Perhepäivähoito						
Toimintatuotot	111 600	20 000	131 600	107 167	24 433	81,4
Toimintakulut	- 1 396 600	74 100	- 1 322 500	- 1 141 935	- 180 565	86,3
Toimintakate	- 1 285 000	94 100	- 1 190 900	- 1 034 769	- 156 131	86,9
3200 Perusopetus						
Toimintatuotot	946 900	82 400	1 029 300	1 265 816	- 236 516	123,0
Toimintakulut	- 23 829 800	120 900	- 23 708 900	- 23 076 558	- 632 342	97,3
Toimintakate	- 22 882 900	203 300	- 22 679 600	- 21 810 742	- 868 858	96,2
3230 Lukiokoulutus						
Toimintatuotot	95 600	27 100	122 700	144 223	- 21 523	117,5
Toimintakulut	- 2 989 600	21 000	- 2 968 600	- 2 943 490	- 25 110	99,2
Toimintakate	- 2 894 000	48 100	- 2 845 900	- 2 799 267	- 46 633	98,4
3310 Ruokapalvelut						
Toimintatuotot	2 835 400	-	2 835 400	2 668 405	166 995	94,1
Toimintakulut	- 2 674 300	- -	2 674 300	- 2 548 856	- 125 444	95,3
Toimintakate	161 100	-	161 100	119 549	41 551	74,2
3400 Kansalais- ja musiikkiopisto						
Toimintatuotot	410 700	51 000	461 700	567 509	- 105 809	122,9
Toimintakulut	- 1 966 600	- 51 000	- 2 017 600	- 2 031 358	13 758	100,7
Toimintakate	- 1 555 900	- -	1 555 900	- 1 463 849	- 92 051	94,1
3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut						
Toimintatuotot	143 200	18 000	161 200	164 649	- 3 449	102,1
Toimintakulut	- 2 153 300	- 18 000	- 2 171 300	- 2 079 506	- 91 794	95,8
Toimintakate	- 2 010 100	- -	2 010 100	- 1 914 857	- 95 243	95,3
3600 Liikunta- ja nuorisopalvelut						
Toimintatuotot	1 026 700	201 000	1 227 700	1 370 681	- 142 981	111,6
Toimintakulut	- 6 276 400	- 292 700	- 6 569 100	- 6 278 855	- 290 245	95,6
Toimintakate	- 5 249 700	- 91 700	- 5 341 400	- 4 908 174	- 433 226	91,9
RAPORTTI YHTEENSÄ						
Toimintatuotot	5 969 900	429 500	6 399 400	6 756 525	- 357 125	105,6
Toimintakulut	- 54 659 300	31 600	- 54 627 700	- 53 093 158	- 1 534 542	97,2
Toimintakate	- 48 689 400	461 100	- 48 228 300	- 46 336 633	- 1 891 667	96,1

5 Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto - vastuualue

Kestävä kuntatalous				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Toteuma 31.12.24	Tila
Tuotot ja kulut toteutuvat talousarvion mukaisesti	Kulukuri ja talouden seuranta	Talousarvion toteutumisvertailu, toteuma ajankohdan mukainen	Toimintakate 96,1 %	

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluivat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistettiin toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päättämien (24.2.2023 §10) avustusten myöntämisperusteiden mukaisesti. Vuoden 2024 avustussumma on 371 100 euroa ja avustuksia myönnettiin yhteensä 367 472 €.

Avustukset jakaantuvat toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin, koulutus- ja kurssitoimintaan, apurahoihin ja stipendeihin. Suurin osa avustusmäärärahasta kohdistui sopimus pohjaisiin avustuksiin sekä liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset).

Kulttuuripalveluiden kohdeavustusmäärärahaa voidaan myöntää myös yksittäisille taiteilijoille ja taiteilijaryhmille. Liikunnan kohdeavustuksilla tuettiin mm. järjestöjen ylläpitämien liikuntatilojen- ja alueiden ylläpitämistä ja kehittämistä sekä jäaseurojen lähialueen jäähallien käyttöä. Kulttuurijärjestöille varatusta määrärahasta jäi avustuspäätöksen jälkeen käyttämättä 1 000 €, joka siirrettiin kulttuurin kohdeavustusmäärärahoihin.

Avustukset jakautuvat seuraavasti:

3500 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	TP 2023	KS 2024	Tot. 31.12.24
Kulttuurijärjestöjen toiminta-avustukset	14 600 €	17 000 €	16 000 €
Kulttuurin kohdeavustukset	6 000 €	6 000 €	7 000 €
3600 Liikunta- ja kulttuuripalvelut			
Liikunta- ja nuorisojärjestöjen toiminta-avustukset	99 900 €	95 100 €	95 100 €
Apurahat ja stipendit	8 430 €	8 000 €	7 100 €
Koulutus- ja kurssitoiminta	4 751 €	6 500 €	2 833 €
Vammaisjärjestöjen liikunnan toiminta-avustukset	6 000 €	6 000 €	6 000 €
Liikunnan kohdeavustukset	30 477 €	23 000 €	23 433 €
Muut harkinnanvaraiset avustukset	24 100 €	20 000 €	20 000 €
Sopimusperusteiset toiminta-avustukset	115 000 €	193 900 €	190 000 €

6 Varhaiskasvatuksen-vastuualue

Strategiset tavoitteet

Toteutui
Toteutui osittain
Ei toteutunut

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.24	Tila
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Varhaiskasvatuksessa on käytössä Ihmeelliset vuodet-ryhmänhallinta-ohjelma.	Jokaisessa ryhmässä vähintään yksi koulutuksen käynyt työntekijä.	77,27 % toteuma. Uusi koulutus aloitettu syksyllä 2024.	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Esiopetus tekee VIRTAtyhteistyötä alkuopetuksen kanssa.	VIRTA-toimintaa toteutetaan kaikissa koulujen yhteydessä olevissa esiopetusryhmissä.	Toteutui.	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.24	Tila
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Varhaiskasvatus tekee monitoimijaista yhteistyötä eri perhepalveluja tuottavien toimijoiden ja perheiden kanssa.	Varhaiskasvatus mukana monialaisesti järjestetyissä vanhempaintapah-tumissa vähintään kerran vuodessa.	Kaksi tapahtu-maa vuoden 2024 aikana.	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Asiakaskyselyt	Asiakaskysely tehdään kerran vuodessa.	Tehty keväällä 2024.	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasoille ja kohderyhmille	Varhaiskasvatuksen palvelutarjonta muokataan vastaamaan kysyntää huomioimalla asiakkaiden ikärakenne, henkilöstö ja tilat > palveluverkkosuun-nitelma	Varhaiskasvatus-paikka järjestyy palveluntarpeen mukaisesti jokaiselle sitä hakeneelle asiakkaalle.	Toteutui.	
Meidät tunnetaan valtakunnallisesti vetovoimaisena ja monipuolisena koulutuskaupunkina, joka tarjoaa asukkailleen mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen vauvasta vaariin	Varhaiskasvatuksen laatu on laatukäsikirjan indikaattorien mukaista.	Digitaalista laadunarviointia toteutetaan kerran vuodessa Karvin ja OKM:n Valssi-järjestelmällä.	Arviointi tehty keväällä 2024.	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.24	Tila
Kehitämme uusia yrityslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa	Työnantaja kannustaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä osallistumaan Oulun yliopiston syksyllä 2024 alkavaan varhaiskasvatuksen opettajan koulutukseen, jonka lähiopintojaksot järjestetään Kajaanissa yhteistyössä Kajaanin ja Iisalmen kaupunkien kanssa.	Varhaiskasvatuksessa koulutukseen osallistuu vähintään kaksi henkilöä.	Toteutui.	
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Rekrytoimme varhaiskasvatukseen kelpoista henkilöstöä	Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Sijaisuuksissa työkokemuksen omaavaa, mutta ei kelpoista henkilöstöä.	

Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat päiväkotij- ja perhepäivähoito, esiopetus sekä liikennepuiston toiminnan koordinointi ja avoin varhaiskasvatus.

Neljä kunnallista varhaiskasvatuksen toimintayksikköä tuottivat 58 % ja yksityiset palveluntuottajat 42 % varhaiskasvatuspalveluista. Vapautuvia tehtäviä ei täytetty, koska lapsimäärän vähenemiseen myötä henkilöstön määrää supistettiin vastaamaan lapsimäärän mukaista henkilöstömitoitusta.

Avoin varhaiskasvatus aloitti toimintansa yhteistyössä Perheentalo Onnin ja Ilonan kanssa. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaan siirrettiin varhaiskasvatuksen opettaja (KM).

Orpon hallitusohjelman mukaisesti vahvistettiin lasten mahdollisuuksia hyvinvointiin ja tasa-arvoiseen hyvään elämään palkkaamalla lisäresurssiksi erityisavustuksella kaksi varhaiskasvatuksen resurssiopettajaa. Iisalmen kaupungin varhaiskasvatuksen ja liikuntapalveluiden yhteistyönä julkaistiin varhaiskasvatuksen liikkumishjelma lasten liikkumisen edistämiseksi tulevina vuosina.

Varhaiskasvatuksessa kehitettiin digitalisuutta ottamalla käyttöön lasten kielellistä kehitystä ja monikielisiä lapsia tukeva Lukulumon kuvakirjapalvelu.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön suunnittelutyötä, dokumentointia ja viestintää tukeva Elina-tekoälypalvelu otettiin käyttöön.

Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa käytettävä digitaalinen Valssi-järjestelmä ryhdytti laadun arviointia. Laadun arvioinnin tueksi kehitettiin laadun arvioinnin vuosikello, sisäinen auditointi varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmissä sekä päivitettiin varhaiskasvatuksen laatukäsikirja.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevät Ihmeelliset vuodet-kouluttajat kouluttivat henkilöstöä menetelmäosaajiksi. Uusi ryhmä aloitti koulutuksen syksyllä 2024.

Erityisavustus	Myöntäjä	Avustus €	Käyttö / Tot. kust. € 2024	Käyttöaika
Valtion erityisavustus digitaalisen laadunarviointijärjestelmän Valssin käyttöönoton tukemiseen vuodelle 2023-2024	Opetus- ja kulttuuri-ministeriö	76 438,50 €	27 000 €/31 821 €	1.1.2023-20.6.2024
Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 2023-2024	Opetus- ja kulttuuri-ministeriö	93 000 €	93 000 €/122 757 €	1.1.-31.12.2024

Erityisavustuksella palkattuja varhaiskasvatuksessa 3,3 htv

Päiväkotihoidon/ Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
- päiväkotien hoitopäivien lkm (oma toiminta)	76 133	73 000	73 466	100,6
- tuntiperusteisten hoitopäivien lkm	52 334	53 000	51 535	97,2
- vuorohoidon hoitopäivien lukumäärä	23 799	20 000	21 931	109,7
- päiväkotien lasten lkm (oma toiminta, sis. esioppilaat)	402	400	405	101,3
- esiopetuksen oppilaiden lkm (koko ikäluokka)	197	163	165	101,2
- lastenhoidon tuen piiriin kuuluvien lasten lkm (sis. kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha sekä osittainen hoitoraha)	143	130	149	114,6
- yksityisten päiväkotien lasten lkm (sis. esioppilaat)	342	280	291	103,9

Perhepäivähoito/ Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
- perhepäivähoidon hoitopäivien lkm (oma toiminta)	8 705	7 560	7 299	96,6
- perhepäivähoidon lasten lkm	49	48	46	95,8
- yksityisten pph:n lasten lkm	52	42	35	83,3

Varhaiskasvatus/Taloutta kuvaavat tunnusluvut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
- kunnallinen varhaiskasvatus €/lapsi/kk ^(*)	1 486	1 499	1 420	94,7
- yksityinen varhaiskasvatus €/lapsi/kk ^(*)	949	1 190	1 143	96,0
- €/esioppilas/vuosi	8 491	9 377	9 188	98,0

7 Perusopetus ja lukiokoulutus -vastuualue

Strategiset tavoitteet

Toteutui
Toteutui osittain
Ei toteutunut

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Osallistumme kehittämishankkeisiin ja kokeiluihin.	Mukana vähintään kolmessa uudessa kehittämishankkeessa tai kokeilussa.	Toteutui	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Koulujen oppilas- ja opiskelijakunnat ja/tai vanhempainryhmät ovat mukana toiminnan suunnittelussa.	Vähintään yksi yhdessä suunniteltu tapahtuma lukukaudessa.	Toteutui	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kouluruokaryhmät kokoontuvat säännöllisesti.	Vähintään 2 kertaa vuodessa.	Toteutui	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Lapsille ja nuorille tarjotaan monipuoliset harrastusmahdollisuudet.	Vähintään 90 % lapsista ja nuorista on ainakin yksi harrastus.	Toteutui 8. ja 9. lk sekä lukion 1. ja 2. lk osalta. Ei tot. 4. ja 5. lk.	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasoille ja kohderyhmille.	Oppilas-/opiskelijamäärän muutos huomioidaan opetusryhmiä muodostaessa.	Tuntikehyksen määrä muuttuu oppilasmäärän muuttuessa.	Toteutui	
Kehitämme uusia yrityslähtöisiä koulutusmalleja ja toimimme aktiivisesti ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutusmahdollisuuksien lisäämiseksi alueella yhteistyössä oppilaitosten kanssa.	Yrityskasvatusta toteutetaan esiopetuksesta toiselle asteelle.	Jokainen toimintayksikkö järjestää tai osallistuu vähintään yhteen tapahtumaan.	Toteutui	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Teemme päätöksiä, joilla turvataan perheiden, lasten ja nuorten mahdollisuudet turvalliseen kasvuun ja hyvään oppimiseen	Otamme systemaattisesti käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin niissä päätöksissä, jotka koskevat lapsia.	Lapsivaikutukset on arvioitu 100 % päätöksissä, jotka koskevat lapsia.	Toteutui	

7.1 Perusopetus

Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjosivat opetussuunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9. Maahanmuuttajille järjestettiin perusopetukseen valmistavaa opetusta. Kymppiluokan korvaavan TUVA-koulutuksen järjesti Ylä-Savon ammattioppilaitos.

Kaikilla perusopetuksen oppilailla oli käytössään henkilökohtainen päätelaite. Kaikki koulut toimivat Liikkuva koulu –toimintamallin mukaisesti.

Varhaista perustaitojen oppimista kehitettiin muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus. Tästä käytettiin nimitystä Virta-toiminta. Virta-toimintaa järjestettiin jossain muodossa kaikilla kouluilla, mutta se painottui niihin kouluihin, joissa toimi myös erillinen esiopetusryhmä.

Koulujen uudisrakentamiset jatkuivat investointisuunnitelman mukaisesti. Soinlahden koulu aloitti toimintansa uudessa koulurakennuksessa elokuussa 2024.

Erityisavustus	Myöntäjä	Avustus €	Käyttö €/ Tot. kust. € 2024	Käyttöaika
Perustaidot kuntoon	Opetushallitus	123 840 €	10 000 € / 15 838 €	20.6.2022- 31.7.2024
Erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	228 000 €	68 000 € / 81 239 €	1.1.2023- 31.7.2024
Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen	Opetus- ja kulttuuriministeriö	93 131 €	78 000 € / 114 845 €	1.1.2023- 31.7.2024
Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa- arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteisiin vuosille 2023-2024	Opetus- ja kulttuuriministeriö	285 000 €	285 000 € / 360 797 €	1.1.- 31.12.2024
Tietoja ja taitoja Iisalmessa - kerhohanke	Opetushallitus	25 000 €	25 000 € / 34 834 €	1.10.2023- 31.12.2024
Erasmus+/Juhani Ahon koulu 2023-2024	Opetushallitus	39 781 €	37 756 € / 37 757 €	2023-2024
Erasmus+/Juhani Ahon koulu 2024-25	Opetushallitus	46 980 €	7 759 € / 7 759 €	2024-2025
Yhteisöllisen opiskeluhuollon vahvistaminen ja kehittäminen	Opetus- ja kulttuuriministeriö	36 937,76 €	17 938 € / 34 092 €	2024-2025

Koulut olivat mukana lukuisissa kehittämishankkeissa. Näistä ”Perustaidot kuntoon”, ”Erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2022-2024” sekä ”Yhteisöllisen opiskeluhuollon

vahvistaminen ja kehittäminen” nimiset avustukset päättyivät heinäkuussa 2024. Muita uusia avustuksia kuin kerhohanke ei tullut haettavaksi.

Erityisavustuksella palkattuja henkilöitä oli perusopetuksessa 12,4 htv.

Perusopetus	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	150 547	148 500	147 828	99,6
- oppilasmäärä (lk ka)	2 059	2 042	2 038	99,8
- kuljetettavien oppilaiden lkm	598	600	614	102,3
- €/opetustunti (netto)	140	150	144	96,0
- €/oppilas/vuosi (netto)	10 259	10 934	10 573	96,7
- perusopetuksen iltapäivätoiminnan lasten lkm	257	257	239	93,0
- perusopetuksen iltapäivätoiminnan ohjaustuntien lkm	20 510	20 000	18 851	94,3

7.2 Lukiokoulutus

Iisalmen lyseossa annettava opetus noudatti nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Myös muutama aikuisopiskelija suoritti lukio-opintoja osallistumalla lähiopetukseen varsinaisena opiskelijana.

Viimeiset maksullista lukiota suorittavat valmistuivat lyseosta keväällä 2024. Tämän jälkeen kaikki opiskelijat olivat maksuttoman lukiokoulutuksen piirissä.

Iisalmen lyseoon hakeutui kevään yhteishaussa normaali määrä nuoria (107). Myös ylioppilaita valmistui normaali määrä (99).

Lukiolaisten terveyttä ja hyvinvointia vahvistettiin ottamalla 1/2024 käyttöön Fredo App. Kyseessä on Nuorisopassin kaltainen sovellus, jonka avulla voidaan tukea nuorten omatoimista vapaa-ajan harrastamista (kulttuuria, liikuntaa ja muita hyvinvointipalveluita). Sovellus otettiin hyvin vastaan ja nuoret hyödynsivät etuja kiitettävästi. Sovelluksen kustannukset ovat maltilliset niiden jakautuessa lukiokoulutuksen, kulttuuripalveluiden ja liikuntapalveluiden kesken.

Lyseossa oli käynnissä kaksi hanketta Opetushallituksen erityisavustuksella. Näistä toinen, Kestävään kehitykseen keskittynyt Erasmus-hanke GoGreenGreat, saatettiin

päätökseen kevään aikana. Toisessa, seutukaupunkien lukioden yhteisessä laatuhankeessa, jatkettiin yhteistyötä 16 muun lukion kanssa lukiokoulutuksen laadun kehittämiseksi. Tämä hanke päättyi vuoden 2024 lopussa.

Toukokuussa saatiin uusi rahoituspäätös Opetushallituksen myöntäessä Iisalmen lyseon ja Rautavaaran lukion yhteiseen oppimisen tuen hankkeeseen avustusta 97 731 €. Hanke käynnistyy syksyllä 2024 lyseon koordinoimana.

Erityisavustus	Myöntäjä	Avustus €	Käyttö €/ Tot. kust. € 2024	Käyttöaika
Erasmus+/Kestävä kehitys	Opetushallitus	17 730 €	7 591 € / 8 991 €	1.1.2023-31.7.2024
Verkostosta laatua seutulukioihin (Sastamalan kaupunki)	Opetushallitus	Iisalmen osuus: 24 645 €	22 399 € / 17 636 €	1.4.2023-31.12.2024
Oppimisen tuen hanke (mukana Rautavaaran lukio)	Opetushallitus	97 731 €	14 000 € / 16 115 €	15.5.2024-31.12.2025

Lukiokoulutus	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	14 280	13 500	13 050	96,7
- opiskelijamäärä (valtionosuuspainotus)	316	310	299	96,5
- opetuskehys/opiskelija (20.9.)	1,28	1,25	1,25	100,0
- €/opetustunti (brutto)	212	221	226	102,3
- €/opetustunti (netto)	206	214	215	100,5
- €/oppilas/vuosi (brutto)	9 565	9 644	9 844	102,1
- €/oppilas/vuosi (netto)	9 294	9 335	9 362	100,3

Lukiokoulutus	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Laatutavoitteet:				
Ylioppilaskokeiden läpäisyaste	97 %	100 %	99 %	
Eronneiden määrä	19		31	
- joista negatiivisia*)	1	0	5	

7.3 Ruokapalvelut

Perusopetuksen, lukion ja varhaiskasvatuksen ruoanvalmistus hoidettiin Lumakeskuksen Majakan- ja Juhani Ahon koulun Kiello-keittiöistä. Perheentalo Onni ja Ilonan keitto valmistettiin Kielossa ja kesäloman aikana liikennepuiston keitto Majakassa. Ruoantarjoiluun palvelukeittiöissä käytettiin oman henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidettiin paikallisilla sijaisilla.

Elintarvikkeet hankittiin Sansia Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa tarjottiin kolme kertaa vuoden aikana.

Opetukseen osallistuville annettiin jokaisena työpäivänä maksuton, monipuolinen ja täysipainoinen, ohjattu ateria. Varhaiskasvatuksessa ruokailu järjestettiin ohjatusti kaikille läsnä oleville lapsille.

Yläkoulujen oppilaille annettiin maksuton aamu- ja välipala. Aamupalalla tarjottiin vaihdellen puuroa, sämpylää, leipää, hedelmiä ja jogurttia ja välipalalla näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa. Kävijöitä oli keskimäärin aamupalalla 20–95 ja välipalalla 0–70. Ruokailijamäärä vaihteli viikonpäivän mukaan. Huhtikuun aikana ruokailijat aamu- ja välipalalla vähenivät. Toukokuussa välipalaa ei tarjottu enää perjantaisin.

Viiden viikon kiertävässä ruokalistassamme toteutui sydänmerkitty aterialaji 2–4 kertaa viikossa.

Lumakeskus Majakan ja Juhani Ahon oppilasruokailussa otettiin käyttöön ATTUNE Tarja -palvelu. Tällä RFID-tekniikalla saadaan automaattisesti tarkat luvut ruokailijamääristä aterioilla. Tarkkojen ruokailijamäärien pohjalta saadaan todellinen annoskoko määriteltyä, jolloin ruokahävikki pienenee, työajan käyttö tehostuu sekä tiedämme ruokailijoiden lempiruuat, jonka pohjalta ruokalista suunnitellaan seuraavalle lukukaudelle.

Ruokapalvelut	TP2023 (*)	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
VARHAISKASVATUS/Majakka				
Kirkkopuiston päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		4 100	5 061	123,4
- €/kpl		8,50		
Lumilinnan päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		7 350	8 341	113,5
- €/kpl		5,20		

Ruokapalvelut	TP2023 (*)	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Paloisten päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		17 500	16 585	94,8
- €/kpl		3,10		
Peltosalmen päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		7 350	7 097	96,56
- €/kpl		5,20		
Simpukka päiväkot				
- lounas, kpl/vuosi		28 000	36 445*	130,2
- €/kpl		6,00		
Pikku-Simpukka				
- lounas			(6 821)	
Sointula				
- lounas			1 403*	
PERUSOPETUS/Majakka				
Hernejärven koulu				
- lounas, kpl/vuosi		11 000	7 921	72,0
- €/kpl		4,75		
PERUSOPETUS/Majakka				
Kangaslammin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		68 000	78 679	115,7
- €/kpl		3,05		
Kauppi-Heikin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		31 000	29 559	95,4
- €/kpl		3,40		
Sourunsalon koulu				
- lounas, kpl/vuosi		11 400	10 019	87,9
- €/kpl		5,00		
Juhani Ahon koulu ja Iisalmen lyseo				
- lounas, kpl/vuosi		55 000	44 017	80,0
- €/kpl		3,15		
PERUSOPETUS/Kielo				
Edvin Laineen koulu				
- lounas, kpl/vuosi		56 000	53 714	95,9
- €/kpl		3,45		
Juhani Ahon koulu				
- lounas, kpl/vuosi		90 350	90 320	100,0
- €/kpl		2,45		
Kilpijärven koulu				
- lounas, kpl/vuosi		49 000	46 542	95,0
- €/kpl		4,60		

Ruokapalvelut	TP2023 (*)	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Mansikkaniemen koulu				
- lounas, kpl/vuosi		57 700	49 355	85,5
- €/kpl		4,05		
Partalan koulu				
- lounas, kpl/vuosi		5 600	4 942	88,3
- €/kpl		7,30		
Runnin koulu				
- lounas, kpl/vuosi		5 600	6 251	111,6
- €/kpl		7,30		
Soinlahden koulu				
- lounas, kpl/vuosi		13 000	11 889	91,5
- €/kpl		4,80		

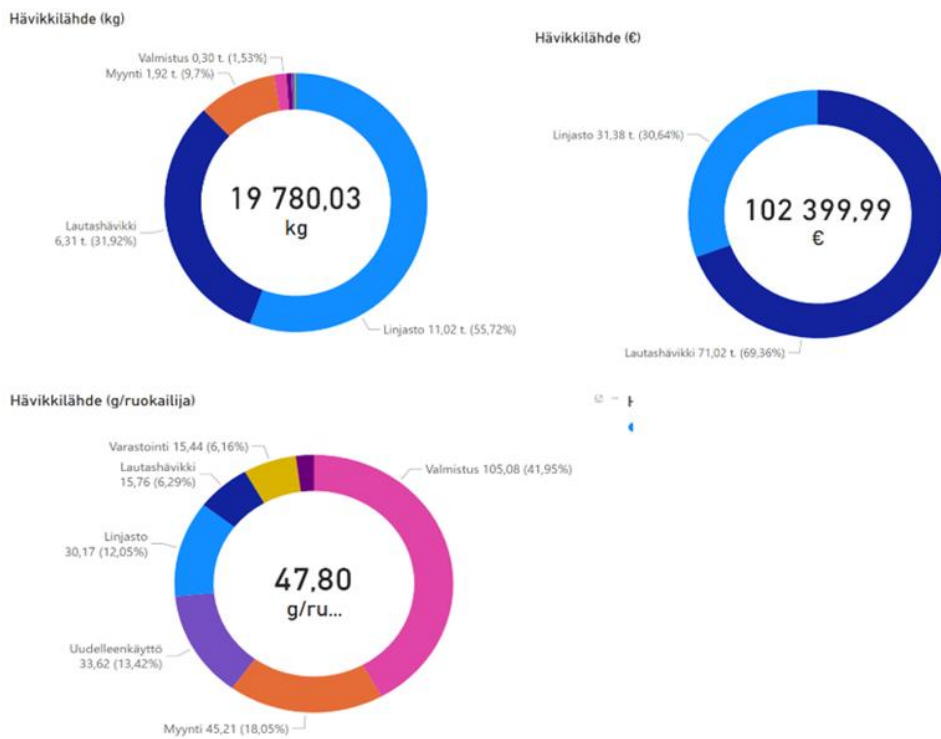
(* Uusi tunnusluku, ei TP tieto) *Simpukka sisältää Pikku-Simpukan lounasmäärän.
*Sointulassa toiminta alkoi elokuussa.

Laatutavoitteet

- liharuokiin valitaan vastuullisesti tuettuja kotimaisia lihavaihtoehtoja, joiden tuotannossa huomioidaan eläinten hyvinvointi.
- pääruokien kanssa tarjotaan runsaasti kasviksia
- käytetään kotimaisia kasvisproteiineja
- käytetään MSC-merkittyjä kalatuotteita, jolloin varmistutaan siitä, että ekologisuus on huomioitu niiden pyynnissä
- pyritään hävikin määrän vähentämiseen

Ruokahävikin seurannassa käytämme Biovaaka Flow sovellusta Juhani Ahon-, Lumakeskus Majakan-, Kangaslammin -, Kauppi-Heikin-, Mansikkaniemen ja Kilpijärven kouluissa ja Simpukan päiväkodilla. Pienemmissä kohteissa hävikkiä seurataan manuaalisesti. Tavoitteena on linjasto- ja lautashävikin pienentäminen ruokailevaa asiakasta kohden. Valtakunnallisesti tavoitteena on hävikin pienentäminen 20 g /ruokailija. Tarkastelujakson aikana meidän hävikkimme oli 47,80 g/ruokailija.

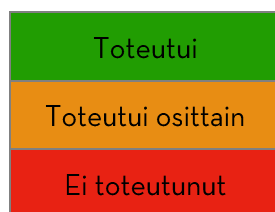
Tarkastelujakso 1.1.2024 – 31.12.2024.

Hävikin vähentämisessä emme ole päässeet tavoitteeseen.

8 Kulttuuri- ja vapaa-aika -vastuualue

Strategiset tavoitteet

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään uimahallin, nuorisotilojen ja muita palveluja.	Tilojen kävijämäärät pysyvät alla olevien tavoitteiden mukaisina: Uimahalli, tavoite 2024 yhteensä 170 000 Nuorisotila Luukku, tavoite 2024 yhteensä 8 500	203 656 8 989	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään Kulttuurikeskusta ja sen palveluja.	Kulttuurikeskuksen kävijämäärä pysyy vähintään edellisvuoden tasolla	Toteutui yht. 286 544 Ed. vuonna 282 714	
Olemme hyvinvointia ja osaamista aktiivisesti kehittävä kaupunki, jossa toimintaa uudistetaan rohkeasti kouluttamalla henkilöstöä, tarjoamalla uusia palveluja sekä olemalla mukana kokeiluissa.	Asukkaita kannustetaan käyttämään musiikki- ja kansalaisopiston palveluja.	Musiikki- ja kansalaisopiston opiskelijamäärät pysyvät vähintään edellisvuoden tasolla.	Toteutui	
Osallistamme käyttäjäryhmät ja kolmannen sektorin mukaan palveluiden suunnitteluun ja viestimme palvelutarjonnastamme aktiivisesti ja monikanavaisesti	Kolmatta sektoria hyödynnetään palvelujen tuottamisessa sopimuspohjaisesti	Sopimusten määrä vähintään edellisvuoden tasolla		

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Lasten ja nuorten arjen hyvinvointia edistetään elintapojen osalta monitoimijaisessa yhteistyössä.	Nuorten alkoholinkäyttö ja tupakointi / tulos on parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna	1,9 % (2023), 2,2 (2021) Käyttää alkoholia viikoittain, 8. ja 9. lk oppilaista.	
			12,6 % (2023), 12,0 (2021) käyttää päivittäin jotain tupakka-tuotetta tai sähkösavuketta 8. ja 9 lk oppilaista.	
		Tuntee itsensä yksinäiseksi / tulos on parantunut edelliseen kouluterveyskyselyyn verrattuna	12 % (2023), 15 % (2021) tuntee itsensä yksinäiseksi 8. ja 9. lk oppilaista.	
		Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön Tulos on parantunut edelliseen koulu-terveyskyselyyn verrattuna	13 % (2023), 10 % (2021) ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä 8. ja 9 lk oppilaista.	
		Yli 95 % lapsista ja nuorista harrastaa kouluterveyskyselyn mukaan jotakin vähintään kerran viikossa.	84 % (2023), 87 % (2021) 4. ja 5. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa.	
			94 % (2023), 97 % (2021) 8. ja 9. lk oppilaista harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa.	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Perheiden ja lasten liikkumisen edistetään hallitusohjelman mukaisesti.	Maksuttomien perhevuorojen määrä on suurempi kuin vuonna 2023.	Toteutui 2024 = 663	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Mahdollistetaan lasten ja nuorten tasa-arvoinen osallistuminen kulttuuriin.	Kulttuurikasvatussuunnitelmat käytössä ja ajantasalla	Toteutunut	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasoille ja kohderyhmille	Ikäihmisten kulttuuripalvelujen kehittäminen.	Uusia toimintamalleja otettu käyttöön kirjasto- ja kulttuuripalveluissa vähintään 2 kappaletta Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmi en valmistuminen ja toimenpiteiden käynnistäminen	Kokeiluja PSHVA:n ja Ilvolanpirtin kanssa Ei toteutunut. Ikäihmisten kulttuurisuunnitelmaselvitys toteutunut.	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Ikäihmisten liikuntapalvelujen kehittäminen.	Myytyjen seniorikorttien määrä/käyttömäärä on suurempi kuin vuonna 2023.	1 578/49 230	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri-vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Liikuntaolosuhteiden kehittäminen ja omatoimisen liikkumisen lisääminen	Liikuntatilojen ja -alueiden käyttöasteet vähintään vuoden 2023 tasolla	Toteutui	
Huomioimme väestörakenteen muutokset ennakoivasti palvelutarjonnan kehittämisessä eri ikätasolle ja kohderyhmille	Musiikkiopisto tarjoaa musiikinopetusta kaikille lapsille ja nuorille. Musiikkiopisto luopuu osittain pääsykokeista ja osa oppilaista otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.	Vähintään puolet oppilaista Iisalmessa otetaan oppilaiksi ilman pääsykokeita.	Toteutui	
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia kannustamalla omatoimiseen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen sekä tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	Mahdollistetaan taiteen läsnäoloa kaupunkikuvassa	Prosenttitaide mukana kaikissa kaupungin uusissa rakennushankkeissa	Toteutunut	

Inspiroiva Iisalmi				
Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Tot. 31.12.	Tila
Vaalimme kaupungin arvokasta historiaa ja kulttuuriympäristöämme	Varmistetaan Juhani Ahon museon rakennusten ja kokoelmien pysyminen kunnossa.	Museon kunnossapitosuunnitelma ajan tasalla	Toteutunut	
		Vuosittainen katsaus museokokoelmien kunnosta	Toteutunut	

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualueen muodostaa kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle. Uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate. Vastuualueen yhteisinä kehittämiskohteina vuodelle 2024 olivat muun muassa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, järjestöyhteistyö, Elämäni kunnossa -toimenpiteet sekä lasten ja nuorten monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Erityis- ja hankeavustusten merkitys palvelujen kehittämisessä oli merkittävä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin on sijoittunut myös osallisuus- ja hyvinvointikoordinaattorin tehtävä. Koordinaattori vastasi koko kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä laaditun tehtävänkuvan mukaisesti. Kulttuuri- ja vapaa-aika-vastuualueelle kuuluu kaikki kaupungin harkinnanvaraiset avustukset tapahtuma-avustuksia lukuun ottamatta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueelle saadut erityisavustukset:

Erityisavustus	Myöntäjä	Avustus €	Käyttö €/ Tot. kust. € 2024	Käyttöaika
Erasmus+/ Tiedotus/Kans.op.	Opetushallitus	12 928 €	10 812 € / 10 812 €	2024-25
Erasmus+ aikuiskoulutus/ Akkreditointi/Kans.op.	Opetushallitus	25 960 €	15 106 € / 15 106 €	1.6.2023-31.8.2024
Erasmus+ / Akkreditointi/ YSMO	Opetushallitus	16 481 €	12 489 € / 12 489 €	1.6.2023-31.8.2024
Erasmus+ / Akkreditointi/ YSMO 2024	Opetushallitus	15 112 €	4 226 € / 4 226 €	2024-2025

Erityisavustus	Myöntäjä	Avustus €	Käyttö €/ Tot. kust. € 2024	Käyttöaika
Erasmus+/ COMMON 2024	Opetushallitus	250 000 €, YSMOn osuus 54 800 €	6 695 € / 6 695 €	2024-2026
Inspiroiva ja ihmeellinen kirjasto- yhdessä uudistuen kohti tulevaisuutta	Aluehallintovirasto	18 000 €	16 400 € / 16 336 €	2024-25
Yhteinen askel - koulunuorisotyön hanke	Aluehallintovirasto	55 000 €	26 200 € / 22 324 €	1.1.2023-30.6.2024
IHMe – Iisalmen harrastamisen malli 2023-24	Aluehallintovirasto	110 000 €	59 000 € / 74 326 €	1.8.2023-31.7.2024
IHMe – Iisalmen harrastamisen malli 2024-25	Aluehallintovirasto	86 000 €	40 000 € / 54 259 €	1.8.2024-31.7.2025
Iisalmen liikkuva koulu ja kouluPT	Aluehallintovirasto	34 000 €	9 600 € / 16 066 €	1.8.2024-30.6.2025

Erityisavustuksella palkattuja nuoriso- ja liikuntapalveluissa 1,3 htv.

8.1 Kansalais- ja musiikkiopisto

8.1.1 Kansalaisopisto

3410 Kansalaisopisto	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot					
Toimintakulut	- 855 300	- -	855 300	- 815 620	95,4
Toimintakate	- 696 900	- -	696 900	- 645 809	92,7

Iisalmen kansalaisopisto on tarjonnut vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille. Opiston tarjonnassa ovat korostuneet kädentaitojen ylläpito ja kehittäminen sekä kieltenopetus. Kansalaisopisto järjestänyt kuusi valtakunnallista Yleistä kielitutkintoa (YKI) suomen kielessä.

Iisalmen kansalaisopistossa on myös jatkettu valtion rahoittamaa suomen kielen kotoutumiskoulutusta. Kansalaisopiston koulutukseen on ohjattu lukutaidottomat ja alhaisen lähtötason opiskelijat. Opiskeluun on kuulunut itseopiskelun lisäksi lähiopetusta neljä tuntia päivittäin, 20 h/vk. Opetuksessa oli vuonna 2024 kaksi tasoryhmää, kaksi opettajaa sekä noin kaksikymmentä opiskelijaa.

Kaksi kansalaisopiston opettajaa on osallistunut täydennyskoulutukseen Euroopassa Erasmus+ rahoituksen turvin.

Kuntalaisten aktiivisuus on palautunut koronaa edeltävälle tasolle. Brutto-opiskelijoiden laskutapaa on järjeistetty eikä esim. liikuntaan osallistujia enää kirjata joka käyntikerralle erikseen, vaikka osallistuminen on kertaluonteista. Netto-opiskelijamäärä kertoo kansalaisopiston toimintaan osallistuneiden henkilöiden määrän yhteen kertaan laskettuna.

Kansalaisopistolla on tärkeä rooli kuntalaisten elämänlaadun kohottajana, kädentaitojen ryhmiin tullaan vuodesta toiseen, karaokeryhmästä syntyi Iisalmeen kevään aikana karaokeyhdistys ja eskarilaiset tekivät kukin savityön. Lyhytkurssien määrää on menestyksekkäästi lisätty.

Kansalaisopisto	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
- opetustuntien määrä	10 977	11 000	10 846	98,6
- kurssilaisten määrä	6 155	7 000	6 443	92,0
- €/opetustunti (netto, sis. vyör.)	64,54	67,23	63,47	94,4
- €/oppilas (netto, sis. vyör.)	115,10	105,64	106,85	101,2
- oppilasmäärä, netto	2 085	1 800	1 863	103,5

(*liikuntaryhmiin osallistujien määrän laskentatapa muutettu

8.1.2 Musiikkiopisto

	TA2024		TA+muutos	Toteutunut	
3420 Musiikkiopisto	TA 2024	muutos	2024	2024	Tot %
Toimintatuotot	252 300	51 000	303 300	397 698	131,1
Toimintakulut	- 1 111 300	- 51 000	- 1 162 300	- 1 215 739	104,6
Toimintakate	- 859 000	-	- 859 000	- 818 040	95,2

Ylä-Savon musiikkiopisto on tarjonnut musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta pääosin lapsille ja nuorille Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden,

Sonkajärven ja Vieremän kunnissa. Opetukseen on osallistunut 271 pääaineista opiskelijaa sekä 115 muskarilaista. Opiston oppilaat Iisalmessa on otettu pääosin ilman pääsykokeita, ainoastaan pianoon hakeneet oppilaat ovat joutuneet odottelemaan paikkaa. Lasten väheneminen alueella on vaikuttanut kysyntään, mutta toistaiseksi oppilaspaikat on saatu täytettyä. Musiikkiopisto on tarjonnut myös oppilaiden ohjelmapalveluja alueella.

Musiikkiopisto on tuottanut Torstaiklassiset-konsertti-sarjaa, jonka rahoittajina on myös kulttuuripalvelut. Opisto on ylläpitänyt myös puoliammatillista paikallista Ylä-Savo sinfonieta orkesteria sekä Ylä-Savon viihdeorkesteria. Musiikkiopistolla on Erasmus+ akkreditointi eli laatuleima, joka on taannut eurooppalaisen oppilaitosyhteistyön rahoituksen vuonna 2024. Keväällä opiston yhteismusiikkiryhmä kävi vierailulla Saksassa. Opistossa käynnistyi myös uusi viiden maan Erasmus+ hanke COMMON. Siinä valmistetaan luontoaiheinen musikaali.

Musiikkiopisto	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- opetustuntien määrä	11 640	11 000	12 107	110,1
- oppilasmäärä (lk ka)	258	250	271	108,4
- €/opetustunti (netto, sis. poistot ja vyör.)	75,04	84,03	73,34	87,3
- €/opiskelija/opisto (netto, sis. poistot + vyör.)	3 386	3 697	3 276	88,6
Musiikkileikkikoulun toiminnan piiriin kuuluvien lasten lkm	113	110	115	104,6
Opistoasteelle siirtyvät oppilaat	15	5	7	140,0
Musiikkileikkikoulusta soitinopintoihin siirtyvien lasten lkm	12	10	12	120,0
Vuosittaisia tasosuorituksia				
- solistisissa aineissa	85	60	61	101,7
- musiikin perusteissa	85	60	64	106,7
Päättötodistusten määrä	29	15	16	106,7

8.2 Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

8.2.1 Kirjastopalvelut

3510 Kirjastopalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot	57 600	18 000	75 600	57 137	75,6
Toimintakulut	- 1 315 000	- 18 000	- 1 333 000	- 1 262 889	94,7
Toimintakate	- 1 257 400	-	- 1 257 400	- 1 205 752	95,9

Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 29.4.2024. E-kirjastossa on lainattavissa e-kirjoja ja äänikirjoja suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä jonkin verran myös muilla kielillä. Lisäksi palvelussa on kotimaisia aikakauslehtiä. Palvelua pääsee käyttämään E-kirjasto-mobiilisovelluksella. Lisäksi otettiin valtakunnallisen kilpailutuksen myötä käyttöön elokuvien suoratoistopalvelu Cineast. E-kirjasto ja Cineast korvasivat Rutakolla aikaisemmin käytössä olleet vastaavat e-palvelut. Asiakkaat ovat löytäneet uusien palveluiden pariin, ja elokuvapalveluiden käyttö on jatkunut entisellä tasolla. E-kirjaston käyttö alkoi aktiivisesti erityisesti aikakauslehtien osalta, mutta e-kirjojen käyttö on vielä aikaisempaa vähäisempää.

Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakko otti ensimmäisenä kirjastoverkkona Suomessa käyttöön uuden Quria-kirjastojärjestelmän. Järjestelmäpäivityksessä tietokantaa siivottiin tehokkaasti, ja sieltä poistettiin mm. vanhentuneita koulukirjastojen tietoja. Järjestelmäpäivityksen vuoksi kirjaston toiminnassa oli laajoja käyttökatkoja. Hankintoja tai poistoja ei pystytty tekemään 26.4.–29.5., ja asiakaspalvelun toiminnot kuten lainaus ja palautus olivat poissa käytöstä 15.–29.5. Pääkirjasto pidettiin avoinna myös päivityksen aikana, mutta kirjastoauto ei liikennöinyt. Samassa yhteydessä uudistettiin myös Rutakko mobiilikirjasto -sovellus. Toiminnan käyttökatkot näkyvät tunnusluvuissa, mutta esimerkiksi kokonaislainaus ei vähentynyt kovinkaan merkittävästi. Uudessa järjestelmässä on myös jonkin verran muutoksia tilastointitavoissa. Esimerkiksi kirjastoauton lainojen uusinnat ovat kirjautuneet pääkirjaston puolelle ja tästä johtuen auton lainauksen tunnusluku on pienentynyt.

Kirjastossa aloitettiin valmistautuminen väistötiloihin siirtymiseen poistamalla aineistoa sekä sopeuttamalla hankintaa tuleviin pienempiin tiloihin. Kokoelmatyö liittyi myös järjestelmäpäivitykseen erityisesti poistamalla vanhempaa aineistoa, jonka siirtyminen päivityksessä oli haasteellisempaa. Aineistot kuitenkin laajenivat,

kun Suonenjoki liittyi Rutakko-verkkoon syyskuussa 2024. Liittyminen ei aiheuttanut käyttökatoa Rutakko-kirjastoille.

Itä-Suomen Aluehallintovirasto myönsi 18.000 euron avustuksen ”Inspiroiva ja ihmeellinen kirjasto – yhdessä uudistuen kohti tulevaisuutta” -hankkeelle, joka toteutettiin syksyllä 2024. Hankkeessa osallistettiin asiakkaat kirjaston toiminnan kehittämiseen ja tulevaisuuden kirjastopalveluiden hahmotteluun hyödyntäen palvelumuotoilun menetelmiä. Lähtökohtana oli keskeisesti kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvä tilojen ja palveluiden uudistaminen. Erilaisilla jalkautumisilla, työpajoilla ja kyselyillä tavoitettiin noin 510 henkilöä, ja saatiin runsaasti ideoita, tarpeita ja toiveita, joita voidaan hyödyntää niin nykyisen toiminnan kuin tulevien tilojen kehittämisessä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat mukana Erasmus+ ohjelmassa yhdessä kansalaisopiston kanssa. Vuoden 2024 liikkuvuuksien tavoitteena oli hakea kansainvälistä näkökulmaa Iisalmen kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvään toimintojen uudistamiseen. Vuoden aikana toteutettiin neljä liikkuvuusmatkaa, joiden kohteina olivat Helsingør ja Aarhus Tanskassa, Örebro Ruotsissa ja Amersfoort ja Tillburg Hollannissa. Kohteiksi valittiin innovatiivisia toimijoita ja arkkitehtonisesti huomioitavia rakennuksia, joissa Iisalmen kulttuurikeskuksen tapaan on kirjaston palvelut sekä muita kulttuuritoimijoita. Matkojen yhtenä tavoitteena olikin tarkastella yhteistyötä kulttuurikeskusten erilaisten toimijoiden kesken. Liikkuvuuksien jälkeen käynnistettiin kirjaston, kulttuuripalveluiden ja opistojen yhteistyön visiointi ja kehittäminen. Tällä pyritään siihen, että kuntalaiset saavat parhaan hyödyn kulttuurikeskuksen peruskorjauksesta.

Kirjastossa tehtiin monipuolista yhteistyötä ja järjestettiin monenlaisia tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri kohderyhmille. Toiminnalla mm. edistettiin lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista vuoropuhelua, tarjottiin erilaisia kulttuurikokemuksia sekä tuettiin yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia. Erityisen hyväksi on koettu tapahtumayhteistyö Kuopion kaupunginkirjaston kanssa. Tapahtumissa pyritään tarjoamaan myös etäosallistumisen mahdollisuutta, ja kävijämääriin sisältyykin iso joukko tapahtumastriimin tai tallenteen katselijoita. Erityisen suosittu oli Lotta-Sofia Saahkon kirjailijavierailu, joka tavoitti verkon kautta 4176 katselijaa. Kirjasto kokeili yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen etäryhmätoiminnassa, jossa kirjasto tuotti sisältöä halukkaille PSHVA:n etäryhmille esimerkiksi kertomalla kirjastotoiminnasta tai runotuokiolla.

Kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin tarjoamalla kirjastonkäytön opetusta, kirjailijavierailuja sekä muuta toimintaa. Kaikkiaan kirjasto on järjestänyt 119 lasten kirjavinkkausta ja tapahtumaa, jotka liittyvät kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen, ja niissä tavoitettiin 1717 osallistujaa. Kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin toimitettiin 65 kirjapakettia. Lukudiplomin suoritti keväällä 2024 519 alakoulun oppilasta.

Kirjastopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- lainausten lukumäärä (kokonaislainaus)	329 758	350 000	321 185**	91,8
- kirjaston kävijämäärä (pääkirjasto ja kirjastoauto)	186 639	185 000	205 475**	111,1
- kirjaston tapahtumat, lukumäärä/kävijämäärä	260/11 597	200/9000	265/ 21 974	132,5/ 244,2
- €/laina (netto, sis. poistot, vyör.kulut)	3,98	3,81	4,03	105,8
- €/käynti (netto, sis. poistot, vyör.kulut)	7,03	7,21	6,30	87,4
Kirjastopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
- kokonaislainaus/asukas	16,00	16	15,58	97,4
- kirjastoauton aukiolotunnit	1 286	1 200	1 131**	94,3
- kirjastoauton kävijämäärä*	33 102	33 000	26 170**	79,3
- kirjastoauton lainausten lukumäärä*	63 013	67 000	48 938** ***	73,0
- kokoelma säilyy laadukkaana; hankintojen ja poistojen määrä lähellä toisiaan (hankinnat-poistot = 0)	hankinnat 9 227 poistot 16 281	hankinnat 10 000 poistot 14 000	hankinnat 7 977 poistot 17 323 (+tietokannan siivous 8379)	79,8 123,7

*uusia tunnuslukuja **järjestelmäpäivityksestä johtuva käyttökatko palveluissa 15.-29.5. ***tilastointitavan muutos uudessa järjestelmässä

8.2.2 Kulttuuripalvelut

3520 Kulttuuripalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot	85 600	-	85 600	107 512	125,6
Toimintakulut	- 838 300	-	- 838 300	- 816 617	97,4
Toimintakate	- 752 700	-	- 752 700	- 709 106	94,2

Kulttuurialalla painotetaan valtakunnallisesti osallisuuden merkitystä sekä kulttuurialan vahvaa ja elinvoimaista perustaa. Iisalmessa on jatkettu prosenttitaideperiaatteen käyttöä, mikä lisää julkisen taiteen saavutettavuutta kuntalaisille ja luo työmahdollisuuksia taiteilijoille. Kesäkuun loppupuolella valmistui Soinlahden koululle Risto Pentikäisen prosenttitaide-teos. Joulukuussa kokeiltiin uutta tapahtumaa, kulttuuripalveluiden tukemaa myyntinäyttelyä ”Taidelahja”, johon kutsuttiin paikallisia taiteilijoita ja yhdistyksiä mukaan. Näyttelyyn saatiin mukaan kolme yhdistystä ja parikymmentä taiteilijaa. Yleisöä näyttelyssä kävi vajaat parisataa. Palaute taiteilijoilta oli positiivista, ja koettiin että paikallisia taiteilijoita ja taidetta saatiin paremmin esille näyttelyn avulla.

Kulttuuripalveluiden saavutettavuutta on parannettu tarjoamalla monipuolisesti maksuttomia tilaisuuksia sekä edullisia pääsymaksuja tapahtumiin. Nuorille suunnattu maksuton Iisalmi Hoods -tapahtuma pidettiin koulujen päättäjälauantaina 1.6. torilla. Esiintyjänä oli nuorten toivoma alternatiivisen popin suunnannäyttäjä costee. Tapahtumaan valittiin lämpöribändiksi kuopiolainen räppiduo Bojos avoimen haun kautta. Tapahtuma tavoitti n. 600 katsojaa, ja se järjestettiin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Yhteisöllinen Mansikkaniemi – Poppia ja piknikkiä -tapahtuma 18.8. onnistui yli odotusten. Tapahtumaan osallistui n. 1700 henkeä. Pääesiintyjäksi kaupunkilaiset äänestivät tunnetun pop-artisti Irinan, ja lämpöribändiksi valikoitui haun kautta Pielavedeltä kotoisin oleva pop-rock-yhtye Piela.

Kulttuurin toimintaedellytyksiä on vahvistettu tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä ja toimijoita. Yhdistysten toiminta-avustusten lisäksi on jaettu kulttuurin kohdeavustuksia 14 toimijalle mm. tapahtumiin ja musiikkialbumien sekä kirjojen tekemiseen. Uusittuja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusohjelmia on jalkautettu ja viety käytäntöön. Kulttuuri-kasvatusohjelmat takaavat lapsille ja nuorille tasavertaisia mahdollisuuksia päästä kulttuurin pariin.

Kulttuuripalveluiden ja Ylä-Savon Kotiseutuyhdistyksen yhteistä yhteisamanuenssitoimintaa jatkettiin viisivuotisella hankkeella (2024-2028). Yhteisamanuenssihankkeessa on painopisteenä ollut Kotiseutumuseon laaja näyttelyuudistus. Juhani Ahon museolla on panostettu markkinointiin ja museon myyntituotteisiin sekä avattu aiemmin varastona toiminut navetta yleisölle. Museokäynnin yhteyteen kehitettiin myös tekemistä lapsille. Vuosi 2024 oli ennätyksellinen museolla kävijämäärältään. Yhteistyötä Ylä-Savon kulttuuripalveluiden kanssa on jatkettu. Kulttuuritoimijoiden ja kuntien yhteinen kulttuurifoorumi pidettiin 26.11. Ravintola Raatihuoneella.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä on huomioitu yksikölle asetetut kehittämiskohteet, erityisesti kulttuurikeskuksen tilojen ja palveluiden kehittäminen tulevaan peruskorjaukseen liittyen. Vuoden aikana onkin osallistuttu aktiivisesti peruskorjauksen ja väistötilojen suunnitteluun. Lisäksi kirjasto- ja kulttuuripalvelut on ollut mukana Erasmus+ -ohjelmassa, jossa on haettu kansainvälistä näkökulmaa Iisalmen kulttuurikeskuksen peruskorjaukseen liittyvään toimintojen uudistamiseen. Liikkuvuusmatkat suuntautuivat Tanskaan, Ruotsiin ja Hollantiin.

Kulttuuripalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- kulttuuripalveluiden järjestämien tapahtumien lukumäärä kpl/vuosi	41	45	53	117,8
- Kulttuuripalveluiden järjestämiin tapahtumiin osallistuneiden määrä, hlöä/% asukkaista	13 759/66 %	7 000 / 33 %	9 024/ 44 %	128,9
- Kulttuurikeskuksessa pidettävien tilaisuuksien määrä kpl/vuosi*	887	700	873	124,7
- avustusta saavien yhteisöjen ja muiden toimijoiden lukumäärä	9 + 10	10+8	9+14	127,8
- Juhani Ahon museon kävijämäärä	5 234	4 000	6 165	154,1
- kaupungin tuki €/kulttuuritapahtumassa käynti	5,17	12,54	7,92	63,2
- kulttuuritoimen nettokustannukset, €/asukas	36,98	36,36	34,65	95,3
- €/ Juhani Ahon museokäynti	13,06	19,30	11,58	60,0

*sis. kirjaston tapahtumat

8.3 Liikunta- ja nuorisopalvelu

8.3.1 Nuorisopalvelut

3610 Nuorisopalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot	144 700	20 000	164 700	141 427	85,9
Toimintakulut	- 874 300	- 22 300	- 896 600	- 795 899	88,8
Toimintakate	- 729 600	- 2 300	- 731 900	- 654 472	89,4

Nuorisopalvelujen toiminnot keskittyivät pääosin linja-autoaseman tiloihin Ohjaamon muutettua samaan rakennukseen vuoden 2024 alussa.

Nuorisopalvelujen kokonaisuus muodostuu perusnuorisotyöstä (sis. tilatoiminnan, tapahtumat, koulunuorisotyö), ohjaamotoiminnasta, etsivästä nuorisotyöstä ja Ankkuri-nuorisotyöstä. Perusnuorisotyö tarjosi ryhmä- ja tilatoimintaa, koulunuorisotyötä, twist-kesätyötoimintaa, tapahtumia, kursseja sekä jalkautumista nuorten kokoontumispaikkoihin. Nuorisotila Luukku oli avoinna iltapäivisin ja iltaisin koulujen toiminta-aikaan viitenä arkipäivänä viikossa. Sen toiminnasta vastasi yksi nuoriso-ohjaajaa apunaan kaksi palkkatukelaista. Nuorisotila Kuoppa oli auki kolmena ja nuorten toiveesta syksystä alkaen neljänä iltapäivänä viikossa ja toiminnasta vastasi koulunuorisotyöntekijä apunaan yksi palkkatukelainen. Tilojen aukioloajoista, sisällöistä ja toiveista toiminnan sisällöksi kuultiin säännöllisesti nuoria. Yhteinen Askel- koulunuorisotyöhankkeen AVIn rahoitus päättyi 6/2024 (kohteena Kangaslammin ja Mansikkaniemen alakoulut) ja kahteen alakouluun kohdentuva AVIn rahoittama Tunteet Tutuksi -koulunuorisotyön hanke käynnistyi elokuussa 2024. Twist-kesätyötä uudistettiin järjestämällä perusrühmien lisäksi uusina luonto- ja yritysryhmät sekä nuorten toiveiden mukaan enemmän tapahtumaryhmiä. Edellisvuosiin verrattuna twist-kesätyöntekijöiden työmotivaatiossa ja käyttäytymisessä havaittiin muutosta huonompaan suuntaan. Nuorisopalvelut organisoii Iisalmen nuorisoneuvosto INN:n toimintaa. Ankkuritiimissä työskenteli Ylä-Savon kuntien yhdessä palkkaama nuorisotyöntekijä kahden poliisin ja hyvinvointialueen yhden palveluohjaajan sekä yhden (60 %) sairaanhoitajan muodostamassa tiimissä. Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja rikosten ennaltaehkäisemiseksi.

Etsivässä nuorisotyössä oli kolme työntekijää. Vieremän kanssa on toiminnasta yhteistyösopimus. Vieremälle ja oppilaitoksiin on nimetty omat yhteyshenkilönsä. Etsivässä nuorisotyössä vahvistettiin sähköistä yhteysetsivään.fi -palvelua.

Nuorisopalvelut jatkaa mukanaoloa Savon kuntien yhteisessä Po1nt-nuorten nettiportaalissa, jonka kautta tiedotettiin nuorille suunnatusta toiminnasta. Nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (monialainen työryhmä) toimii nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja sama työryhmä toimii myös oppilashuollon ohjausryhmänä. Kaupungin nuorisopalvelut ja Iisalmen seurakunnan nuorisotyö ovat laatineet yhteisen Tehostetun nuorisotyön AVIn suositteleman suunnitelman, jonka mukaan toimitaan, mikäli tapahtuu nuoria koskettava esim. iso onnettomuus tai väkivaltatilanne. Nuorisotyön koordinaattori toimii myös oppivelvollisuuslain mukaisena toisena kunnan Valpas-vastuuhenkilönä.

Nuorisopalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Nuorisotoiminnan kävijämäärä	27 403	17 000	30 581	179,9
- Twist-nuorten lukumäärä	119	115	116	100,9
- Nuorisopalvelujen nettokustannukset €/alle 29-vuotias	101,85	119,63	110,74	92,6
- Etsivän nuorisotyöhön ohjautuneiden/asiakkuuteen ohjautuneet	134/78	135/80	116/73	85,9/91,2
- Ohjaamon kävijämäärä	1 291	1 100	1 268	115,3
- Twist nuorten palaute kesätyöjaksostaan	4,45	4,40	4,2	95,5

8.3.2 Liikuntapalvelut

3620 Liikuntapalvelut	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot	252 000	36 000	288 000	368 671	128,0
Toimintakulut	- 3 464 600	-215 400	- 3 680 000	- 3 617 136	98,3
Toimintakate	- 3 212 600	-179 400	- 3 392 000	- 3 248 464	95,8

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää terveyttä ja hyvinvointia kannustamalla liikunnalliseen elämäntapaan. Liikuntapalvelut vastaa liikunta- ja nuorisotilojen varauksista, käytön ohjauksesta, viestinnästä ja markkinoinnista sekä tukee liikunta-, nuoriso- ja vammaisjärjestöjen toimintaa.

Yhteistyössä eri tahojen kanssa järjestettiin liikuntamahdollisuuksia lapsille, nuorille, aikuisille, ikäihmisille ja erityisryhmille. Ostopalveluiden avulla tuotettiin muun muassa ohjattua toimintaa eri ikäryhmille. Terveiden ja hyvinvoinnin edistämiseksi keskityttiin erityisesti elintapaohjaukseen, perheliikunnan ja harrastusten tukemiseen sekä liikuntaolosuhteiden kehittämiseen. Keskustan rannan uinninvalvontaan palkattiin kaksi rantavalvojaa, ja hallitusohjelman mukainen elintapaohjaus käynnistettiin yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Liikuntatilojen -alueiden verkosto on laaja. Liikuntapalvelut edisti liikunnan omatoimista harrastamista ja järjestöjen järjestämää toimintaa tekemällä tiivistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa liikuntapaikkojen ja -ympäristöjen suunnittelussa ja ylläpidossa. Liikuntaolosuhteita kehitettiin Liikuntaolosuhteiden kehittämissuunnitelman 2022–2030 mukaisesti mm. Paloisvuoren mattohissin hankinta toteutui sekä jatkettiin ulkokuntoilulaitteiden uusimista ulkoilureiteille. Jäähallin uuden oheistilat valmistuivat ja talviuinnin olosuhteiden parantaminen käynnistyi. Vuodelle 2025 Iisalmelle myönnettiin Suomen Cupin hiihdon osakilpailu.

Hanketoiminnalla vahvistettiin liikuntapalvelujen kehittämistä. Järjestöt olivat tiivisti mukana toteuttamassa Iisalmen Harrastamisen -mallia (IHMe). Toimintaa jatkettiin kevätkaudelle 2024 yhteensä 100 000 € valtionavustuksen turvin. Kaudelle 24/25 saatiin avustusta yhteensä 86 000 €. Iisalmen harrastamisen mallin toiminnan piiriin kuluivat kaikki peruskoulut. IHMe tuntitarjonnassa on sekä ohjattuja että omatoimisia harrastusryhmiä, jotka kokoontuivat sekä kouluilla, että harrastuspaikoilla. Säännöllisten kerhojen määrä oli 49 kerhoa viikossa.

Iisalmen kaupunki sai AVI:lta hankerahoituksen Liikkuva koulu ja kouluPT – hankkeeseen ajalle 1.8.2024-30.6.2025. Hankkeessa edistetään nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja lisätään fyysistä aktiivisuutta. Hankkeella vakiinnutetaan liikunnallista toimintakulttuuria kaikissa peruskouluissa.

Nuorisopassi mobiilisovellusta laajennettiin 5-9.luokkalaisten lisäksi koskemaan lukiolaisia. Toisen asteen mobiilisovellus on nimeltään FredoApp, joka on toiminnaltaan vastaava kuin Nuorisopassi. Muut toisen asteen oppilaitokset eivät olleet halukkaita lähtemään FredoAppiin mukaan. Sovellusten myötä mm. lasten ja nuorten uimahallikäyntien ovat lisääntyneen. Nuorille maksuttomien etujen avulla tuettiin lasten ja nuorten omatoimista vapaa-ajan harrastamista.

Liikuntatilojen- ja alueiden käytön ehdot ja toimintaohjeet päivitettiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 7.5. ja avustusten myöntämisperusteet hyvinvointijaostossa 3.12. ja lautakunnassa 10.12. Perhevuorojen varausmahdollisuus laajennettiin koskemaan myös koulujen saleja. Näitä vuoroja on varattu ahkerasti ja se näkyy perhevuorojen varausten määrässä.

Iisalmelaisille liikuntaseuroille toteutettiin Liikuntaseurakysely keski suurten kuntien liikuntaviranhaltijoiden verkostossa luodun toimintamallin mukaisesti. Kyselyn tulosten perusteella liikuntaseurat ovat pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä muun muassa vuorojakojärjestelmän toimivuuteen, avustus- ja tukipolitiikkaan ja liikuntaolosuhteisiin. Suurimpina tulevaisuuden haasteina koettiin vapaaehtoistyön väheneminen, nuorten drop out -ilmiö, lasten ja nuorten liikuntataitojen heikkeneminen sekä harrastamisen korkeat kustannukset. Noin 50 % kyselyyn vastanneista liikuntajärjestöistä on alkanut kehittämään seurojen välistä yhteistyötä.

Ohjatun toiminnan kehittämisessä asiakkaat ja ohjaajat osallistuvat kyselyyn, jonka tuloksena luovuttiin sukupuolijaottelusta ja laajennettiin soveltavan liikunnan ryhmiä koskemaan monipuolisempia asiakasryhmiä. Varhaiskasvatuksen liikkumisohjelma hyväksyttiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa joulukuussa 2024.

Liikuntatilojen käyttöasteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Huhtikuussa jalkapallohallin joukkueet siirtyivät Kankaan tekonurmelle, ja luonnonnurmien varhainen käyttöönotto ohjasi harjoituksia kentille, vaikuttaen molempien käyttöasteeseen.

Liikuntapalvelut	TP2023	KS2024	Tot. 31.12	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Avustettavien järjestöjen määrä	60	65	48	73,9
- Avustusta saavien liikunta- ja nuorisojärjestöjen toimintaan osallistuvien alle 18-vuotiaiden määrä	2 529	2 700	2 318	85,9
- Ohjattujen liikuntaryhmien määrä (sis. uimahallinryhmät) aikuisväestölle ja senioreille viikkotasolla *	54	50	53	106,0
- Lasten ja nuorten liikuntaryhmien ja - tapahtumien määrä (varhaiskasvatus)	35	35	35	100,0
- Harrastamisen Suomen-mallin kerhojen määrä *	50	50	49	98,0
- Tilat ja alueet/käyttöaste käyttökaudelta				
Jäähalli 5.8.–15.4., ilta 16-22	94	95	94	89,9
Jalkapallohalli 15.11.–30.4., ilta 16-22	79	80	80	100,0
Liikuntahalli 1.9.–31.5., ilta 16-22	54	50	57	114,0
Kankaan tekonurmi 15.4.–15.11., ilta 16-22 (ei vapaakäyttöä mukana)	26	40	26	65,0
- Liikuntapalvelujen nettokustannukset €/iisalmelainen	123,06	155,20	158,76	102,3

8.3.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)

	TA2024		TA+muutos		Toteutunut	
3630 HYTE	TA 2024	muutos	2024		2024	Tot %
Toimintatuotot	-	15 000	15 000		9 600	64,0
Toimintakulut	- 95 700	- 25 000	- 120 700	-	99 511	82,4
Toimintakate	- 95 700	- 10 000	- 105 700	-	89 911	85,1

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kunnassa on laaja-alainen ja poikkihallinnollinen. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään kunnan kaikilla sektoreilla.

Iisalmen hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti 2023 käsiteltiin hyvinvointijaostossa 12.2., sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 20.2., kaupunginhallituksessa 26.2. ja kaupunginvaltuustossa 18.3. Yhdenvertaisuussuunnitelman seurantaraportti hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 18.3. ja Iisalmen päihdetilannekatsaus ja ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja tehtävät käsiteltiin hyvinvointijaostossa 28.5.

Iisalmen kaupungin HYTE-työryhmä seuraa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Työryhmän tehtävänä on viedä toimialoille hyvinvointitietoa ja menetelmiä.

Asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta edistettiin Ideoista ihmeiksi - Osallistuvan budjetoinnin keinoin. Asukkaat pääsivät ideoimaan ja äänestämään kohteen, jolla edistetään asukkaiden hyvinvointia. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 100 000 € ja asukkaat valitsivat toteutettaviksi kohteiksi näköalatornin Paloisvuorelle sekä ulkoilmaelokuvatapahtuman.

Yhteistyön kehittäminen eri järjestöjen ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa on hyvinvoinnin edistämistyön keskiössä. Hyvinvointialueen kanssa on osallistuttu vuosittaiseen lakisääteiseen hyte-neuvotteluun.

	2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
HYTE-kerroin	67 / 67	67	59	88,1
HYTE-kerroin	19,1 €/asukas	20 €/asukas	17,8 €/asukas	89,0
TEA-viisarin kokonaispisteet / koko maa	70 /70	70	70	100,0
Kuntajohto (tieto kerätään parittomina vuosina)	83 / 82	83	83	100,0
Perusopetus (tieto kerätään parittomina vuosina)	66 / 65	66	71	107,6
Lukiokoulutus (tieto kerätään parillisina vuosina)	61 / 65	61	61	100,0
Liikunta (tieto kerätään parillisina vuosina)	84 / 72	84	75	89,3
Kultttuuri (tieto kerätään parittomina vuosina)	64 / 71	64	64	100,0

8.3.4 Uimahalli

3640 Uimahalli	TA 2024	TA2024 muutos	TA+muutos 2024	Toteutunut 2024	Tot %
Toimintatuotot	630 000	130 000	760 000	850 983	112,0
Toimintakulut	- 1 841 800	- 30 000	- 1 871 800	- 1 766 309	94,4
Toimintakate	- 1 211 800	100 000	- 1 111 800	- 915 326	82,3

Uuden Iisalmen uimahallin (Saukko) merkitys seudullisena palveluna kaiken ikäisten kansalaisten liikuttajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä on merkittävä. Saukon palveluihin kuuluvat allas-, kuntosalin-, kassa- ja kahviopalvelut. Ensimmäisen täyden kalenterivuoden aikana uimahallissa kävi yhteensä 203 536 asiakasta. Kävijämäärä kasvoi kaikissa asiakasryhmissä, ja suurin kasvu nähtiin eläkeläisten keskuudessa. Seniorikortteja myytiin ennätysmäärä, yhteensä 1 578 ja kävijämäärä korteilla oli lähes 50 000 käyntikertaa. Aukiolopäiviä allasosastolla oli 322 ja kuntosalissa 360. Viikonlopun kävijämäärät olivat lähes kaksinkertaisia vanhaan halliin verrattuna. Yli 20 000 kävijämäärä täyttyi tammi-huhtikuu ja loka-marraskuu kuukausina.

Tuloilla katettiin Saukon kaikista kuluista lähes 48 %. Kahvio siirtyi omaksi toiminnaksi yrittäjän lopetettua kahvion toiminnan 1.5.

Viimeisen hallin ympäristöön tulevat parannukset tehtiin urakoitsijan toimesta kevään aikana. Ensimmäisen vuoden takuuhuolto / vuosihoito (1kk) aikana tyhjennettiin kaikki altaat ja tarkistettiin mm. laatoitukset, parannettiin hallin turvallisuutta ja viihtyisyyttä lisäämällä mm. kahvion ilmanjäähdytystä, altaiden käsijohteita, savunpoistoa ja korjattiin pieniä kohteita laatoituksessa. Myös muutama kuntosalilaitte vaihdettiin paremmaksi. Takuuhuollossa ei noussut esille enää uusia merkittäviä rakennukseen liittyviä korjattavia kohteita.

Altaitten määrät, asiakasturvallisuus, aukioloajat, koulu-uinninopetus ja ohjattu toiminta lisäsivät tilapäisten henkilöstön ja ostopalvelun tarvetta. Hallitusohjelman mukainen elintapaohjaus käynnistetään kuntosalille yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Asiakastytyväisyyttä ja hygieniatasoa seurattiin säännöllisesti. Allasvesien valvontasuunnitelma päivitettiin alkuvuodesta yhteistyössä ympäristöterveystarkastajan kanssa. Siivoustason valvonnasta tehtiin erillinen suunnitelma, jossa täsmennettiin sekä siivouksen määrällisiä että laadullisia asioita.

Uimahalli	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
Tavoitteet ja tunnusluvut				
- Uimahallin kävijämäärä	152 803	170 000	203 656	119,8
- Uimaopetuksessa olevien päiväkotien ja koulujen lukumäärä/kävijämäärä	30/7 920	34/11 000	22/11 461	64,7/ 104,2
- Kaupungin subventio/kävijä €	6,67	7,13	4,49	63,0
- Toimintatuotot % kuluista	41	34	48,2	141,8
- Valtakunnallisen uimataitokriteerin täyttäneet % (6lk.)	Eivät opetuksessa kevätkaudella uimahallin valmistumisen myöhästymisen vuoksi	78	58	74,4
Uimahalli	TP2023	KS2024	Tot. 31.12.	Tot. %
*- Henkilökohtaiset kuntosaliohjaukset, testit ja elintapaohjaukseen tulevat asiakkaat hyvinvointialueelta	279	250	371	148,4
- Seniorikorttien määrä / seniorikorteilla käynnit	1 322/34 983	1 350/35 000 (n. 10 kk)	1 578/49 230	116,9/ 140,67

Uimahalli
Laatutavoitteet
- Turvallisuusvaatimukset ohjeistuksen mukaiset (tekniikka, hygienia, asiakasturvallisuus).
- Asiakastyytyväisyys: positiivisia palautteita 90 % (Happy or Not vastauksia n. 30 000).